

ખેડુતમિત્રો એપ્રિલ-૨૦૨૦ મહિના પછી જીરુ વેચવાનો નિણય લઇ શકે છે

જીરું ઉત્પાદન મુખ્યત્વે ભારતની સાથે સીરિયા, ઈરાન, તુર્કી, ચાઇના તેમજ લેટીન અમેરીકામાં થાય છે. આ બધા દેશોમાં ભારત જીરુંનો સૌથી મોટો ઉત્પાદક અને વપરાશકર્તા દેશ છે. આંતરરાષ્ટ્રીય બજારમાં જીરું માટે ભારત આગવું સ્થાન ધરાવે છે. કારણ કે ભારતમાં જીરુંનું ઉત્પાદન માર્ચ-એપ્રિલ માં આવે છે જ્યારે સમગ્ર વિશ્વમાં તે જૂન-જુલાઈ મહિનામાં આવે છે.

વર્ષે ૨૦૧૮-૧૯ દરમિયાન ભારતમાં જીરુંનું કુલ વાવેતર ૧૦.૨૮ લાખ હેક્ટરમાં થયેલ અને અંદાજિત ૬.૦૭ લાખ ટન ઉત્પાદન મળેલ જે વર્ષે ૨૦૧૭-૧૮ માં ૬.૯ લાખ ટન હતું તેની સાથેસાથે વર્ષે ૨૦૧૭-૧૮ માં નિકાસ ૧.૪૪ લાખ ટનથી વધીને ૨૦૧૮-૧૯ માં ૧.૮૦ લાખ ટન થઈ હતી. આમ, નિકાસ તેમજ સ્થાનિક માંગ વધવાને કારણે માર્ચ-૨૦૧૭ માં જીરુંનો ભાવ રૂ. ૨૫૨૬ પ્રતિ મણથી વધીને માર્ચ-૨૦૧૮ માં રૂ. ૨૮૩૭ પ્રતિ મણ અને ત્યારબાદ વધીને નવેમ્બર ૨૦૧૯ માં રૂ. ૩૪૯૪ પ્રતિ મણ થઈ હતી.

ચાલું વર્ષે ૨૦૧૯-૨૦ દરમિયાન ગુજરાતમાં જીરુંનો વાવેતર વિસ્તાર ૪.૭૪ લાખ હેક્ટર નોંધાયેલ છે (બીજો આગોતરો અંદાજ, કૃષિ કલ્યાણ વિભાગ, ગાંધીનગર, ગુજરાત) જે ગત વર્ષે ૨૦૧૮-૧૯માં ૩.૪૦ લાખ હેક્ટર રહેલ. (આખરી સુધારેલ આગોતરો અંદાજ, કૃષિ કલ્યાણ વિભાગ, ગાંધીનગર, ગુજરાત) ઉત્પાદન ગત વર્ષે ૨૦૧૮-૧૯માં ૨.૦૦ લાખ ટનની સામે ચાલું વર્ષે ૨૦૧૯-૨૦માં ૩.૧૨ લાખ ટન રહેવાની સંભાવના છે. ભારતમાં જીરું પકવતા મુખ્યત્વે બે જિલ્લાઓમાં ચાલું વર્ષે શિયાળું લંબાવાથી ઉભા પાકની સ્થિતિ સારી છે. જેથી ભારતમાં જીરુંનું ગત વર્ષે કરતાં વધારે ઉત્પાદનની આશા છે. સાથોસાથ કોવીડ-૧૯નાં રોગને કારણે તેમજ તુર્કી અને સીરીયામાં ચાલું વર્ષમાં જીરુંનું ઓછું વાવેતર થવાથી આંતરરાષ્ટ્રીય બજારમાં ભારતીય જીરુંની માંગ ટુંક સમયમાં વધવાની શક્યતા છે. વધુ સ્થાનિક ઉત્પાદન અને આંતરરાષ્ટ્રીય બજારમાં માંગ ન હોવાને કારણે ચાલું વર્ષમાં જીરુંનો ભાવ ઓછો રહેવાની શક્યતાઓ છે. હાલ ગુજરાતના બજારોમાં જીરુંનો ભાવ રૂ. ૨૫૫૦ પ્રતિ મણ છે. જે એપ્રિલ-મે મહિનામાં ઘટશે અને ત્યારબાદ જૂન-જુલાઈથી ભાવમાં ધીમેધીમે વધારાની શક્યતાઓ છે.

ઉપરોક્ત ઉત્પાદન, આંતરરાષ્ટ્રીય બજારમાં માંગ અને સ્થાનિક બજારોની વિગતોને ધ્યાનમાં લઈને સેન્ટર ઓફ એગ્રીકલ્ચરલ માર્કેટીંગ ઈન્ટેલીજન્સ, નાહેપ-કાસ્ટ પ્રોજેક્ટ, આણંદ કૃષિ યુનિવર્સિટી, આણંદ ખાતે સંશોધન હાથ ધરવામાં આવેલ જેમાં ઉંઝા માર્કેટ યાર્ડના જીરાના ઐતિહાસિક માસિક ભાવોનું વિશ્લેષણ કરેલ જેનાં તારણ પરથી અનુમાન છે કે જીરુંનો ભાવ એપ્રિલ-મે, ૨૦૨૦ (કાપણી સમયે) રૂ. ૨૩૦૦ થી ૨૭૦૦ પ્રતિ મણ (રૂ. ૧૧૫૦૦ થી ૧૩૫૦૦ પ્રતિ ક્વિન્ટલ) રહેવાની સંભાવના છે. પરંતુ, ભારતમાં નોવેલ કોરોના વાયરસ (કોવિડ-૧૯) ના લીધે થયેલ લોકડાઉનના કારણે ઉપરોક્ત ભાવમાં ફેરફાર થઈ શકે છે. જેથી ખેડુતભાઈઓને જીરું સંગ્રહ કરીને થોડા મહિના પછી વેચાણ કરવાનો પોતાની રીતે નિર્ણય લઈ શકે છે.

અત્યારના સમયમાં કોવિડ-૧૯ ની વૈશ્વિક મહામારીને કારણે નિકાસ બંધ છે. પરંતુ, ટુંક સમયમાં સ્થિતિમાં સુધારો થશે ત્યારે વૈશ્વિક બજારમાં માંગ વધશે અને સ્થાનિક બજારોમાં જીરુંનો ભાવ વધવાની શક્યતાઓ છે.